

12 november 2007

Advies bij de beleidsbrief 2007-2008 van de minister bevoegd voor de vergunningen voor in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie

Zoals bepaald in zijn oprichtingsdecreet brengt het Vlaams Vredesinstituut jaarlijks advies uit bij de beleidsbrief van de minister bevoegd voor buitenlandse wapenhandel. Het Vredesinstituut

- **is bereid advies te verlenen bij samenwerkingsakkoorden en bij decreten of uitvoeringsbesluiten op het vlak van buitenlandse handel in militair materieel en producten voor tweeërlei gebruik;**
- **neemt er akte van dat zopas twee samenwerkingsakkoorden werden afgesloten, en zal hier een onderbouwd advies bij verlenen zodra de teksten aan het Vredesinstituut zijn overgemaakt;**
- **neemt er akte van dat het komende jaar verder wordt gewerkt aan een nieuw decreet inzake wapenexport, en houdt zich ter beschikking om hier in een zo vroeg mogelijk stadium advies bij te verlenen;**
- **betreurt dat in de beleidsbrief geen situaties zijn opgenomen die betrekking hebben op de concrete behandeling van vergunningsaanvragen;**
- **stelt voor dat de minister bij de behandeling van gevoelige dossiers door de adviescommissie Wapenhandel bijkomend advies van het Vredesinstituut inwint.**

1 Wettelijk kader

Het oprichtingsdecreet van het Vlaams Vredesinstituut bevat de volgende bepaling:

“Jaarlijks komt in de beleidsbrief van de minister bevoegd voor de vergunningen voor in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie een lijst van situaties waarbij het advies van het Vredesinstituut wordt gevraagd. Deze beleidsbrief maakt, na advies van het Vredesinstituut, voorwerp uit van een parlementair debat en resulteert in een resolutie aan de Vlaamse Regering.” (artikel 6§2)

In de Beleidsbrief 2007-2008 ingediend door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, is een stuk opgenomen dat uitvoering geeft aan deze bepaling. Na analyse van de relevante passages en in voorbereiding op het parlementair debat, geeft het Vredesinstituut het vereiste advies bij deze beleidsbrief.

2 Bespreking beleidsbrief

Het Vredesinstituut beperkt zich bij zijn bespreking van de beleidsbrief 2007-2008 tot ‘Hoofdstuk 8: Over de invoer, doorvoer en uitvoer van wapens en aanverwant materieel, evenals van goederen en technologie voor tweeërlei gebruik’.

In hoofdstuk 8 van de beleidsbrief wordt in de eerste plaats verslag uitgebracht over het gevoerde beleid. Beleidsprioriteiten voor het volgende jaar blijven schaars en beperken zich grotendeels tot het onderzoeken van eventueel te implementeren beleid.

Alvorens zijn advies bij de beleidsbrief te formuleren, bespreekt het Vredesinstituut de relevante secties van hoofdstuk 8.

In sectie 8.3 wordt de rapportage van de Vlaamse Regering aan het parlement over het vergunningsbeleid toegelicht. Het valt toe te juichen dat de transparantie doorheen het vergunningsbeleid het voorbije jaar verfijnd is. Daarbij werd gedeeltelijk tegemoet gekomen aan het advies dat het Vredesinstituut dienaangaande heeft uitgebracht (13 november 2006). Verdere verfijningen op basis van dat advies zijn echter aangewezen.

Aanmerkingen bij de overige paragrafen (8.4 – 8.7) worden gekoppeld aan de bespreking van de situaties waarbij het advies van het Vredesinstituut wordt gevraagd, zoals omschreven in sectie 8.5.

In de beleidsbrief wordt in paragraaf 8.5 verwezen naar “overleg met het Vlaams Vredesinstituut”. Daarmee wordt bedoeld op een brief aan het Vredesinstituut dd. 7 september 2007 en een antwoord aan minister Moerman dd. 21 september 2007. De minister had het instituut gevraagd een lijst over te maken van situaties waarbij het instituut wenst advies te verlenen, teneinde die op te nemen bij de beleidsbrief. In zijn antwoord stelde het instituut drie situaties voor (bij het afsluiten van samenwerkingsakkoorden, bij het opstellen van een voorontwerp van Vlaams wapendecreet en bij het doorsturen van gevoelige dossiers naar de ambtelijke adviescommissie). Uit de suggesties in dit antwoord heeft minister Ceysens slechts twee situaties weerhouden waarbij het Vredesinstituut zal worden geconsulteerd.

Ten eerste wil de minister beroep doen op advies van het Vredesinstituut bij het afsluiten van samenwerkingsakkoorden. De concreetheid van deze situatie bewijst zich al meteen aangezien in dezelfde beleidsbrief melding wordt gemaakt van twee pas gesloten samenwerkingsakkoorden (8.4 De vertegenwoordiging in internationale fora). In de toekomst kan beter al in een vroegere fase een beroep worden gedaan op het Vredesinstituut. Het instituut had in eerder onderzoek het belang van duidelijke afspraken en samenwerkingsakkoorden al uitvoerig aangetoond. Het Vredesinstituut is bereid het door de minister gewenste advies te verstrekken, te beginnen met de twee akkoorden die pas zijn gesloten. De teksten kunnen onmiddellijk worden overgemaakt en het Vredesinstituut is bereikbaar voor het maken van concrete werkafspraken.

Ten tweede zal het Vredesinstituut worden geconsulteerd over een toekomstig Vlaams decreet inzake wapenexport, meer bepaald wanneer er een voorontwerp van decreet klaar is. Ook over uitvoeringsbesluiten bij dit decreet zal de minister het advies van het Vredesinstituut inwinnen. Bovendien doet de minister, zoals blijkt uit de bespreking van de stand van zaken van het Vlaams wapendecreet, nog beroep op andere onderzoekscentra dan het Vredesinstituut (8.6 Het Vlaams wapenexportdecreet). Het kan het eindresultaat enkel ten goede komen dat de minister zich zo vroeg en zo breed mogelijk laat adviseren. Bij de totstandkoming van dit decreet stelt het Vredesinstituut zijn expertise over het juridisch kader in eigen land en onze buurlanden graag ter beschikking van regering en parlement.

Het Vredesinstituut betreurt dat in de beleidsbrief 2007-2008 geen situatie is opgenomen die betrekking heeft op de eigenlijke behandeling van vergunningsaanvragen. Het Vredesinstituut beseft terdege dat het niet de bedoeling kan zijn om de behandeling van dossiers nodeloos te vertragen of te verzwaren. Voor het “beperkt aantal gevoelige dossiers” dat aan de ambtelijke adviescommissie Wapenhandel wordt voorgelegd (8.7 De adviescommissie Wapenhandel), wordt echter al voor een bijkomende nauwgezette evaluatie geopteerd. Vanuit zijn bekommernis om vrede en stabiliteit in de wereld is het Vredesinstituut ervan overtuigd dat het bij uitstek in deze gevallen wenselijk is om het gevoelige aspect van het dossier bijkomend te ontleden en stelt hiervoor zijn diensten ter beschikking. Zo'n grondige analyse zou de adviesverlening

door de ambtelijke commissie en de uiteindelijke beslissing door de minister bijkomend kunnen informeren en vergemakkelijken. Het Vredesinstituut houdt zich beschikbaar voor het afspreken van praktische modaliteiten en de invulling van de adviesvragen.

3 Advies

Het Vlaams Vredesinstituut adviseert het Vlaams Parlement om

1. in te stemmen met het voornemen van de minister om het Vredesinstituut te consulteren over samenwerkingsakkoorden m.b.t. de in-, uit- en doorvoer van wapens en aanverwant materieel evenals voor goederen en technologie voor tweëerlei gebruik;
2. de minister te vragen uitvoering te geven aan dit voornemen, te beginnen met de twee pas afgesloten samenwerkingsakkoorden;
3. in te stemmen met het voornemen van de minister om het Vredesinstituut te consulteren over voorontwerpen van decreet ter vervanging van de federale wapenwet van 5 augustus 1991 betreffende wapens en aanverwant materieel, evenals bij de uitvaardiging van besluiten ter uitvoering van dit decreet;
4. de minister te vragen in een zo vroeg mogelijk stadium uitvoering te geven aan dit voornemen;
5. de minister te vragen om bij de behandeling van gevoelige dossiers door de adviescommissie Wapenhandel bijkomend het Vredesinstituut te consulteren.

Het Vlaams Vredesinstituut werd bij decreet opgericht door het Vlaams Parlement als onafhankelijk instituut voor vredesonderzoek. Het Vredesinstituut voert wetenschappelijk onderzoek uit, documenteert relevante informatiebronnen, en informeert en adviseert het Vlaams Parlement en het brede publiek inzake vredesvraagstukken.

www.vlaamsvredesinstituut.eu